

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1.1 โครงการวิจัยระยะที่ 1 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 3) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
- 4) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 6) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูล
- 7) เขียนรายงานการวิจัย
- 8) เสนอรายงานผลการวิจัย

1.2 โครงการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

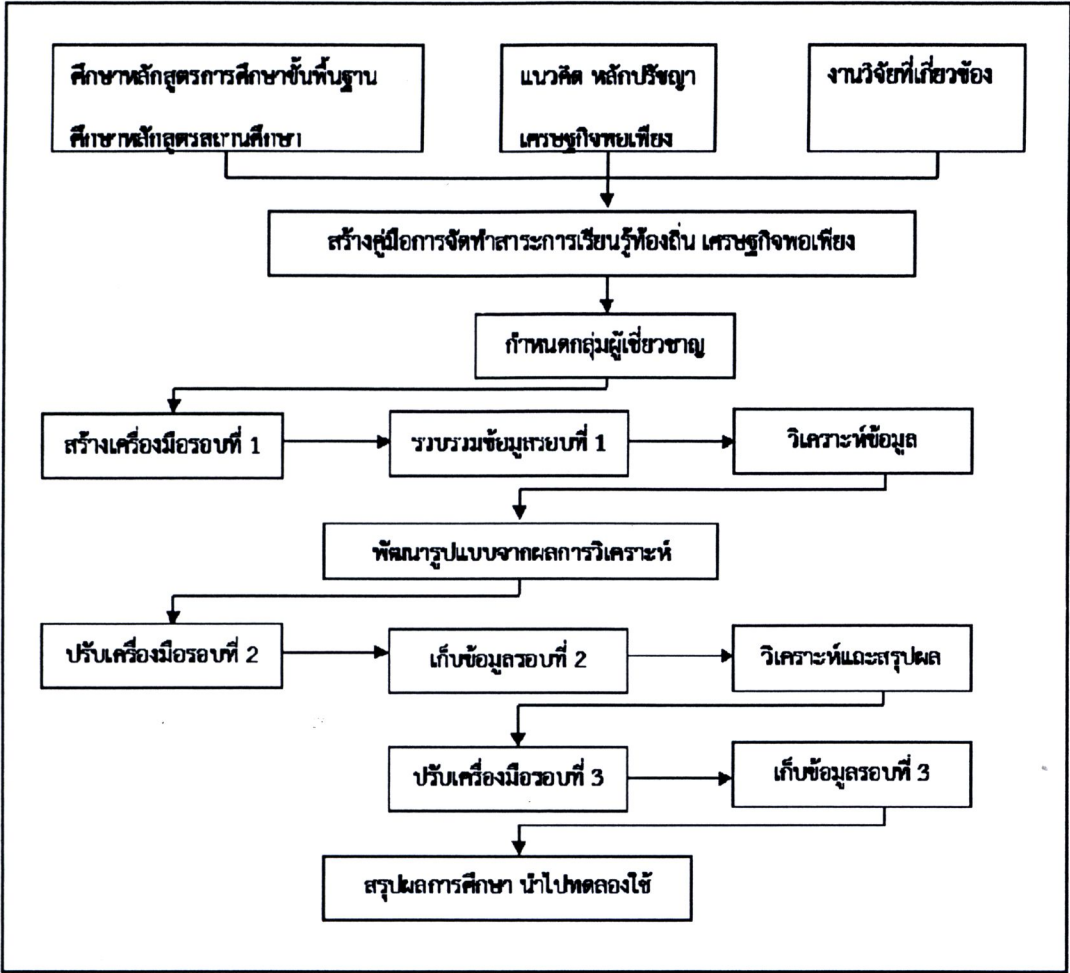
ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.2.1 ขั้นวางแผน (Plan)

1) ประชุมคณะนักวิจัย วิเคราะห์ผลการวิจัยจากโครงการที่ 1 นำข้อมูลสร้างเป็นคู่มือ เพื่อจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (เขียนกรอบแนวคิดที่ได้)

2) นำกรอบแนวคิดในการจัดทำคู่มือการสร้างสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi) ดังขั้นตอนในการศึกษาแสดงภาพประกอบที่ 9

3) ประชุมทำความเข้าใจกับคณะผู้วิจัยและทีมวิทยากรเกี่ยวกับกระบวนการจัดอบรมตามคู่มือ ตามภาพประกอบที่ 9

ภาพประกอบที่ 9 การหาคุณภาพของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ตามขั้นตอนของเทคนิคเดลฟาย (Delphi)

1.2.2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามคู่มือการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 3 ครั้ง จำนวน 6 วัน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึก และแบบสะท้อนผลงานที่ได้จากการทำงาน ทั้งวิทยากร และผู้เข้าอบรม

1.2.3 ขั้นสะท้อนผล (Check)

นำผลงานสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของครูแต่ละโรงเรียน วิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อปรับปรุง โดยสะท้อนกันเองภายในกลุ่ม และจากผู้เชี่ยวชาญ และจากแบบสะท้อนผลที่แสดงข้อคำถามสำหรับการสะท้อนผลในแบบบันทึก

1.2.4 ขั้นปรับปรุง (Action)

ปรับปรุง ผลงานสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำเสนอผลงานที่ได้จากการปรับปรุง โดยใช้แบบบันทึกการปรับปรุงงาน

1.3 โครงการวิจัยระยะที่ 3 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR: Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่า เป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมเนื่องจากผู้ส่วนร่วมในการวิจัยซึ่งเคยเป็นเพียงประชากรที่ถูกวิจัยได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้เข้าร่วมในกระบวนการต่างๆ ของการวิจัย จะเป็นการสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่ผู้ส่วนร่วมในการวิจัยโดยใช้กระบวนการสร้างและใช้ความรู้ของตน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะสะท้อนความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการสอนของผู้สอน ทุกฝ่ายทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาได้ร่วมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยขั้นตอนของการดำเนินงานดังนี้

1.3.1 ขั้นวางแผน (Plan)

1) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและงานวิจัยจากแผนงานวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐที่ดำเนินการก่อนงานวิจัยชุดนี้ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ และการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) ร่วมกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนัก เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและร่วมกับผู้บริหารและครูผู้สอน วางแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงการวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1) ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2.2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน มาตรฐานช่วงชั้น ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ประกอบการสร้างสาระการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและตั้งชื่อสาระการเรียนรู้

2.4) วิเคราะห์เนื้อหาในสาระการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา กำหนดผังมโนทัศน์กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการวัด

ประเมินผล เพื่อนำไปสู่การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบบูรณาการ ตามสาระการเรียนรู้ โดยดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

2.6) จัดเตรียมสื่อการสอนและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลเพื่อเตรียมไปสู่การจัดการเรียนรู้

3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยและจัดทำแผนปฏิบัติการในการดำเนินการร่วมกับทางโรงเรียน

4) โรงเรียนดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนและผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)

5) ครูในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 ขั้นตรวจสอบ (Observation)

6) ตรวจสอบการดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครูตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น

7) ตรวจสอบผลจากการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น

1.3.4 ขั้นสะท้อนผลและปรับปรุงแก้ไข (Reflection)

8) ประชุมคณะครูโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อสะท้อนผลการตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้ ใช้วงรอบในการปฏิบัติการจำนวน 3 วงจร แล้วนำผลการพัฒนาจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียนทั้ง 3 ลักษณะมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลร่วมกัน

1.4 โครงการวิจัยระยะที่ 4 การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเอกสาร (Document Research) ตามรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.4.1 ขั้นวางแผน (Plan)

รวบรวมและศึกษาเอกสารในรอบแรกของผลการดำเนินงานจากโครงการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของแผนงานวิจัยหลัก ซึ่งประกอบไปด้วยสถานศึกษา 3 ลักษณะคือ สถานศึกษาในเขตเมือง เขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเขตชนบท แล้วกำหนดกรอบของการวิเคราะห์เอกสาร

1.4.2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

1) ศึกษาเอกสารในรอบที่สอง แล้วบันทึกประเด็นของเอกสารต่างๆ ตามกรอบของการวิเคราะห์เอกสารที่กำหนดไว้ในชั้นวางแผน

2) วิเคราะห์ความเหมือน และความต่างของประเด็นต่างๆ จากกรอบการวิเคราะห์เอกสาร

3) สังเคราะห์ประเด็นต่างๆ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ ทั้งในระดับสถานศึกษาที่จำแนกตามลักษณะของสถานศึกษา 3 ลักษณะ คือ สถานศึกษาในเขตเมือง เขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเขตชนบท และในระดับภาพรวมทั้งหมด

1.4.3 ขั้นตรวจสอบ (Check)

1) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ โดยจัดสัมมนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในสาขาต่างๆ ดังนี้คือ ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แร่อท ด้านการนิเทศทางการศึกษา ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ตรีพุทธรัตน์ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.พัชรี จันทรเพ็ง และด้านการบริหารการศึกษา ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์

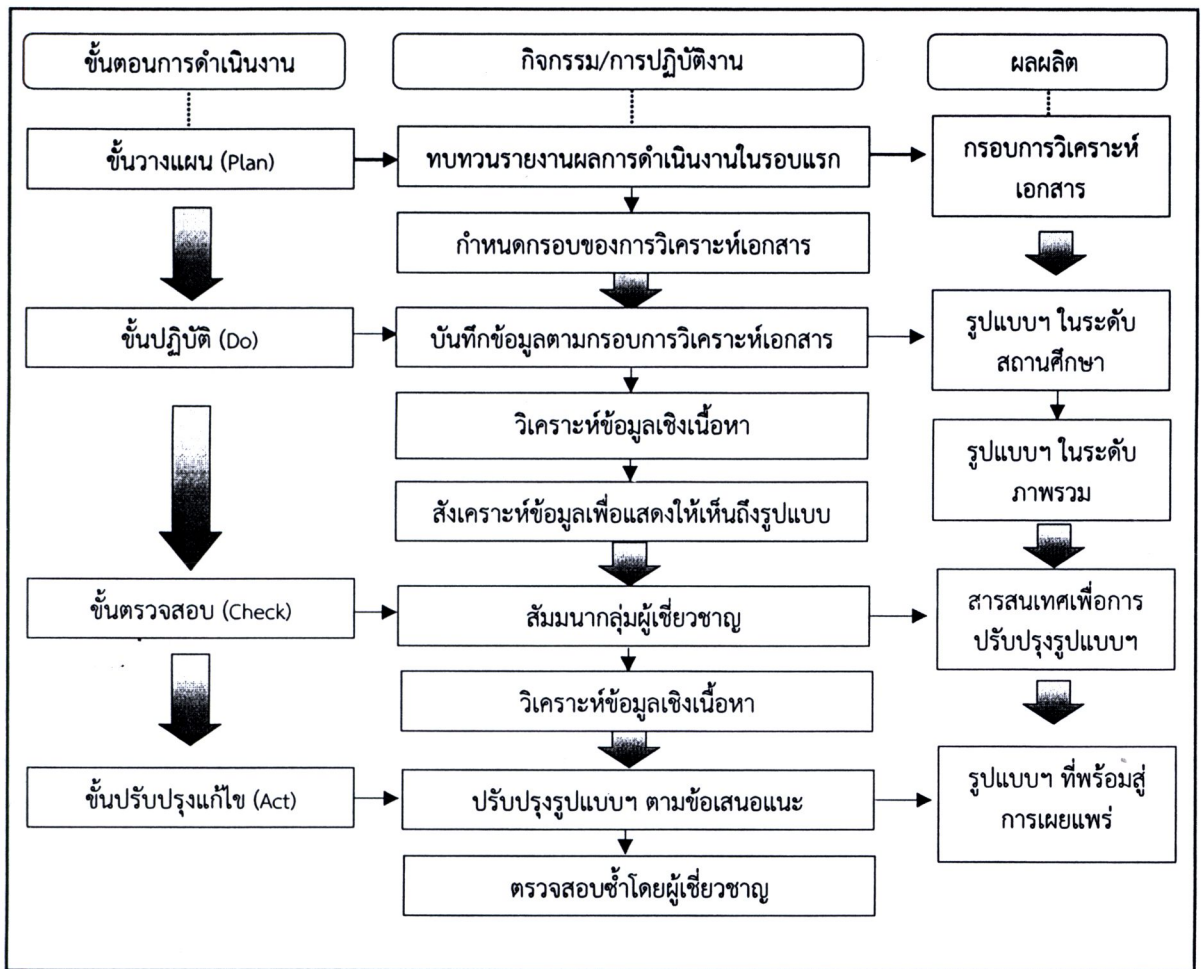
2) วิเคราะห์สารสนเทศที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ

1.4.4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act)

1) ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ ตามข้อสรุปที่ได้จากขั้นตรวจสอบ

2) จัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ ให้พร้อมสำหรับการเผยแพร่

ขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบที่ 10

ภาพประกอบที่ 10 ขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยโครงการระยะที่ 4

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 โครงการวิจัยระยะที่ 1 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 10 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมืองจำนวน 5 โรงเรียน และโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเมือง จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแยกตามโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด	ที่ตั้ง	จำนวนครู (คน)
1	ขอนแก่นวิทยายน 2	สพท.ขอนแก่น เขต 1	เขตเมือง	40
2	บ้านแดงใหญ่	สพท.ขอนแก่น เขต 1	นอกเขตเมือง	15
3	มัธยาศิรี	สพท.ขอนแก่น เขต 2	เขตเมือง	57
4	บ้านขามป้อมราษฎร์นุกูล	สพท.ขอนแก่น เขต 2	นอกเขตเมือง	14
5	บ้านหันศิลางาม	สพท.ขอนแก่น เขต 3	เขตเมือง	11
6	ชุมชนบ้านห้วยค้อมิตรภาพที่ 206	สพท.ขอนแก่น เขต 3	นอกเขตเมือง	16
7	อนุบาลเขาสวนกวาง	สพท.ขอนแก่น เขต 4	เขตเมือง	18
8	บ้านหนองหัวสุใจ	สพท.ขอนแก่น เขต 4	นอกเขตเมือง	14
9	อนุบาลภูเวียง	สพท.ขอนแก่น เขต 5	เขตเมือง	33
10	กุดขอนแก่นวิทยาคม	สพท.ขอนแก่น เขต 5	นอกเขตเมือง	30
รวม				248

2.2 โครงการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ เขต 5 จำนวน 3 โรง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง กึ่งเมือง และชนบท แสดงดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ เขต 5

เขตที่ตั้งโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย		โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย	จำนวนครู (คน)
เมือง	1 โรง	ขอนแก่นวิทยายน 2	76
กึ่งเมือง	1 โรง	บ้านแดงใหญ่ (คุรุราษฎร์รังสรรค์)	19
ชนบท	1 โรง	บ้านหนองนาคำ	18

2.3 โครงการวิจัยระยะที่ 3 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง 1 โรง คือโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) โรงเรียนในเขตกึ่งเมือง 1 โรง คือ โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร) และในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท 1 โรง คือ โรงเรียนบ้านหนองนาคำ รวมจำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสำรวจและคัดเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 จำนวนกลุ่มเป้าหมายโครงการระยะที่ 3

ที่	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักเรียน
1	ขอนแก่นวิทยายน 2	1 คน	30 คน	2,260 คน
2	บ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาการ)	1 คน	15 คน	349 คน
3	บ้านหนองนาคำ	1 คน	14 คน	467 คน
รวม		3 คน	59 คน	3,076 คน

2.4 โครงการวิจัยระยะที่ 4 การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ เอกสารรายงานผลการดำเนินงานที่เกิดจากโครงการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา ที่เป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของแผนงานวิจัยหลัก ซึ่งประกอบไปด้วยสถานศึกษา 3 ลักษณะคือ สถานศึกษาในเขตเมือง เขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเขตชนบท ลักษณะละ 1 โรงเรียน รวมทั้งหมด 4 โรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานศึกษาในเขตเมือง จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ตั้งอยู่บ้านเลิงเปือย ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. สถานศึกษาในเขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ตั้งอยู่ที่บ้านแดงใหญ่ หมู่ที่ 1 ตำบลแดงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
3. สถานศึกษาในเขตชนบท จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองนาคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตั้งอยู่บ้านหนองนาคำ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านโคก อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น และโรงเรียนบ้านกุดธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 โครงการวิจัยระยะที่ 1 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดและโครงสร้างของแบบสอบถามความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

3) สร้างแบบสอบถามความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติ/ ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด เป็นคำถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

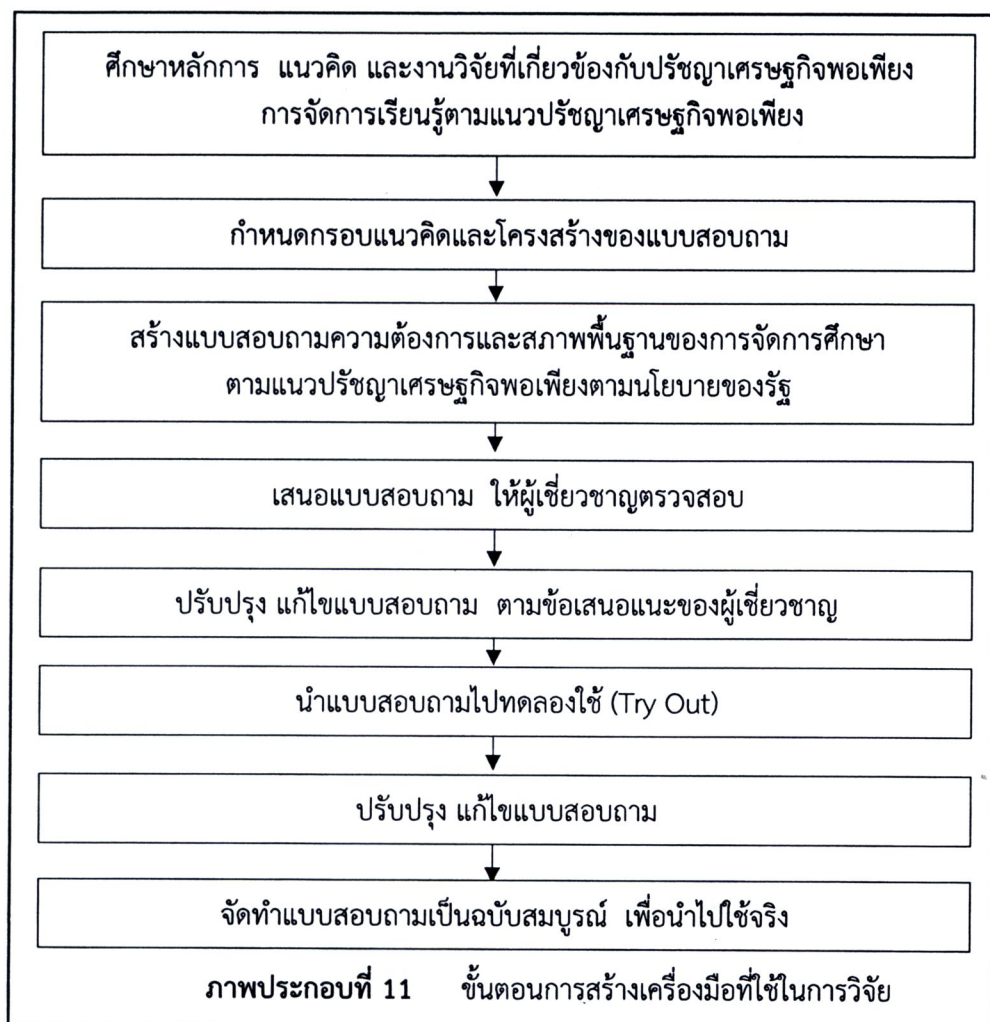
4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับโรงเรียนหนองกุงวิทยาการ และโรงเรียนบ้านโนนม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยให้ครูตอบแบบสอบถาม จำนวน 35 ฉบับ แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

7) จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบที่ 11 ดังนี้

3.2 โครงการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.1 การสร้างคู่มือการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกระบวนการดังนี้

1) ประชุมคณะนักวิจัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างคู่มือด้วยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลจากโครงการวิจัยที่ 1

2) สร้างคู่มือการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและบริบทของโรงเรียนตามขั้นตอนที่ได้สังเคราะห์ทั้งหมดโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วย

2.1) รูปเล่มของสารการเรียนรู้ มีส่วนประกอบ ดังนี้

- (1) ปก คำนำ สารบัญ
- (2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นจุดเน้นของสถานศึกษา/ สารการเรียนรู้ ได้จากการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการจัดทำสารการเรียนรู้และคณะกรรมการสถานศึกษา
- (3) หลักการ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาและกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างสารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- (4) สร้างตารางวิเคราะห์ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด/ สารการเรียนรู้แกนกลาง/ สารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- (5) ส่วนของคำอธิบายรายวิชาในสารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการระบุถึงภาพรวมของการจัดการเรียนรู้ในสารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่นักเรียนจะต้องเรียน
- (6) ผังมโนทัศน์ ได้จากการนำคำอธิบายรายวิชาที่มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับสารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเป็นผังมโนทัศน์เพื่อเชื่อมโยงไปสู่หน่วยการเรียนรู้
- (7) ตารางหน่วยการเรียนรู้ได้จากสารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จากผังมโนทัศน์ เพื่อความสะดวกในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
- (8) แผนการจัดการเรียนรู้ เขียนให้ครอบคลุม ตามสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยนำสารการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการวิเคราะห์ตามขั้นตอนมาแล้ว
- (9) รายละเอียดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจากสารการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- (10) รายละเอียดแนวทางการวัด และประเมินผลที่หลากหลาย ประกอบด้วยเครื่องมือในการวัด วิธีการวัด และเกณฑ์ในการวัดผล ประเมินผล
- (11) บรรณานุกรม ที่ใช้ประกอบในการจัดทำสารการเรียนรู้

2.2) แผนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบ ดังนี้

- (1) ส่วนบนของแผนประกอบด้วย ชั้นที่สอน/ ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ จำนวนเวลา/ วัน เวลาที่สอน/ ภาคเรียน ปีการศึกษา
- (2) สาระสำคัญ ครอบคลุมสารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยเขียนให้กระชับ ได้ใจความ
- (3) จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนให้ครอบคลุมในเรื่องของความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ ที่ผู้เรียนพึงได้รับ
- (4) สารการเรียนรู้ สอดคล้องสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ถูกต้อง ตรงตามหลักสูตร เหมาะกับระดับชั้น

(5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของแต่ละนวัตกรรม เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(6) สื่อ/ แหล่งเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้ มีการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ

(7) เครื่องมือวัดผล ประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์ ใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย รวมทั้ง มีแนวทางการประเมินและเกณฑ์ที่ใช้ในการ ประเมินที่ชัดเจน

(8) บันทึกหลังสอน แสดงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดขึ้น และการเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา อุปสรรค

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนของการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ตั้งคณะกรรมการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรแต่ละระดับขั้นที่ สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 3 กำหนดหัวเรื่อง (Theme) ที่จะทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความน่าสนใจ เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 กำหนดจุดเน้นของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษา (วิสัยทัศน์/ พันธกิจ/ เป้าหมาย/ คุณลักษณะที่พึงประสงค์)

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 6 กำหนดคำอธิบายรายวิชาจากตัวชี้วัด/ สาระการเรียนรู้ เพื่อให้เห็น ภาพรวมของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเรียนในแต่ละระดับชั้น

ขั้นที่ 7 กำหนดผังมโนทัศน์ แสดงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของหัวข้อเรื่องและ การเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระและข้ามกลุ่มสาระ

ขั้นที่ 8 กำหนดหน่วยการเรียนรู้/ ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ เนื้อหาภายในหน่วย/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้/ จำนวนชั่วโมง

ขั้นที่ 9 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ เป็นพื้นฐานในการออกแบบ

ขั้นที่ 10 กำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการออกแบบที่กำหนดเป็นรายแผน

ขั้นที่ 11 กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 12 กำหนดการวัด ประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นการ ประเมินตามสภาพจริง

ขั้นที่ 13 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 14 หาคุณภาพของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความมั่นใจจากกระบวนการจัดทำ

ขั้นที่ 15 ครุณาสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียน

3.2.2 การหาคุณภาพคู่มือการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.2.1 นำกรอบแนวคิดสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างเป็นแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด ซึ่งมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 องค์ประกอบของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการสร้างสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

3.2.2.2 สร้างแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตามระดับความคิดเห็นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เชี่ยวชาญว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) เห็นด้วย (4) ไม่แน่ใจ (3) ไม่เห็นด้วย (2) หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) และในส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของการสร้างสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

3.2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยเป็นแบบสอบถาม ปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แล้วจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคำตอบของตนเองอีกครั้ง

3.2.2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 ที่มีรายละเอียดตามกรอบแนวคิดสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกันกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่อาจจะมีการปรับปรุงรายละเอียดบางรายการตามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ในแบบสอบถาม และเพิ่มการแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ผ่านมา

3.2.3 จัดทำคู่มือสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามองค์ประกอบและขั้นตอน พร้อมนำไปทดลองใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2.4 ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสะท้อนผล และแบบสะท้อนการปรับปรุงการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนำคู่มือไปใช้ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบสะท้อนผล และแบบสะท้อนการปรับปรุง มีรายละเอียดในการสร้าง ดังนี้

3.2.4.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรม เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการอบรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลังจากอบรมเสร็จสิ้นแต่ละระยะ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ ในหัวข้อต่อไปนี้

- ท่านพึงพอใจกระบวนการจัดการอบรมครั้งนี้หรือไม่ อย่างไร
- ท่านมีปัญหาอะไรบ้างในการอบรมครั้งนี้

- ระบบของการอบรมครั้งนี้ ควรมีการปรับปรุงเรื่องใดบ้าง
- เมื่อท่านผ่านกระบวนการอบรมครั้งนี้ คิดว่าจะเกิดผลอะไรบ้าง
- นักเรียนในโรงเรียนของท่านจะได้รับประโยชน์อะไรจากการเข้าอบรม

ของท่านในครั้งนี้

2) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรมที่สร้างขึ้นตามข้อบ่งชี้ที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

3) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

3.2.4.2 แบบสังเกตการอบรม เป็นแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม บรรยายการอบรม รวมถึงพฤติกรรมของวิทยากร ตามประเด็นคำถามปลายเปิด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดข้อบ่งชี้พฤติกรรมที่จะสังเกต ในหัวข้อต่อไปนี้

- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม ในการปฏิบัติกิจกรรม การฝึกคิดในลักษณะต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก

- ด้านวิทยากร ในการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดกิจกรรม สถานการณ์ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการช่วยเหลือ เสริมแรงระหว่างสอน

- ด้านเนื้อหา ในส่วนของความครอบคลุม ตรงตามจุดมุ่งหมาย

- กระบวนการอบรม มีความหลากหลาย การให้ผู้เข้าอบรมทำงานทั้งรายบุคคลหรือรายกลุ่ม การใช้สื่อ การฝึกปฏิบัติ

2) นำแบบสังเกตการอบรมที่สร้างขึ้นตามข้อบ่งชี้ที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

3) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.2.4.3 แบบสะท้อนผล เป็นแบบบันทึกผลการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามประเด็นคำถามปลายเปิด โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดประเด็นในการสะท้อนผลการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในหัวข้อต่อไปนี้

- รูปแบบของหน่วยการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนตามองค์ประกอบหรือไม่ อย่างไร

- มีความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบอย่างไรบ้าง

- หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำขึ้น แสดงความชัดเจนของหลักการ/ปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

- กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้น มีความเหมาะสมในระดับชั้นหรือไม่ อย่างไร

- ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงที่วิเคราะห์ นั้น แสดงความชัดเจนหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร

- กระบวนการตามขั้นตอนของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ มีความชัดเจน และง่ายต่อการปฏิบัติอย่างไร
- ท่านรู้สึกอย่างไรกับผลการเรียนรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- ท่านต้องการบอกระหว่างวิทยากรเกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

2) นำแบบสะท้อนผลการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

3) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.2.4.4 แบบสะท้อนการปรับปรุง เป็นแบบบันทึกผลการปรับปรุงการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามประเด็นคำถามปลายเปิด โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดประเด็นในการสะท้อนการปรับปรุงการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในหัวข้อต่อไปนี้

- มีการปรับปรุงจากการสะท้อนผลที่ผ่านมา อย่างไรบ้าง
- ผลของการสะท้อนผลท่านได้นำไปปรับปรุงอะไรบ้าง
- ท่านคิดว่าผลงานของท่านมีความสมบูรณ์หรือไม่ อย่างไร
- จุดเด่นของผลงานท่าน อยู่ที่เรื่องอะไร
- ถ้านำผลงานท่านไปใช้กับนักเรียนจะเกิดผลอะไรบ้าง
- ผลงานของท่านสะท้อนหลักการทำให้หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ได้อย่างไร

- ความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ มีอะไรบ้าง

2) นำแบบสะท้อนการปรับปรุงการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

3) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.3 โครงการวิจัยระยะที่ 3 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ คือ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังขั้นตอนในโครงการระยะที่ 2

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบบันทึกการนิเทศครูผู้สอน แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.3.2.1 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยสัมภาษณ์นักเรียนในแต่ละวงจร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดประเด็นดังต่อไปนี้

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการสอนของครูในภาคเรียนนี้
2. ในภาคเรียนนี้ผู้สอน สอนต่างจากเดิมหรือไม่ อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน

สิ่งที่ดีในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสอดแทรกจริยธรรม ด้านการวางตัว

สิ่งที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสอดแทรกจริยธรรม ด้านการวางตัว

4. ในภาคเรียนนี้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่อไปนี้อย่างไร
 - ด้านความรู้
 - ด้านการปฏิบัติตน
 - ด้านคุณธรรมจริยธรรม

5. นักเรียนอยากจะบอกอะไรกับครูผู้สอน

2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดขึ้น

3) นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

3.3.2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็น

คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนในแต่ละวงจร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดประเด็นดังต่อไปนี้

1. ท่านได้ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (ประชุม ชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ฯลฯ)

2. ผลที่เกิดกับโรงเรียนเป็นอย่างไร (เสียงสะท้อนจากชุมชน โรงเรียนอื่นๆ ความพึงพอใจของผู้บริหาร ฯลฯ)

3. ผลที่เกิดกับครูผู้สอนเป็นอย่างไร (หน่วยการเรียนรู้มีทุกคนหรือไม่ ความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะ ความพึงพอใจของครู ของผู้บริหาร ฯลฯ)

4. ผลที่เกิดกับนักเรียนเป็นอย่างไร (ความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะ ความพึงพอใจ ฯลฯ)

5. ท่านจะดำเนินการอย่างไรต่อไป (ข้อเสนอแนะในการดำเนินการครั้งต่อไป)

2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดขึ้น

3) นำแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

3.3.2.2 แบบบันทึกการนิเทศ เป็นแบบบันทึกสำหรับวิทยากรในการนิเทศ ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ใช้โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบประเด็นในการบันทึก ได้แก่

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. การประเมินการจัดการเรียนรู้
6. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้
7. การจัดการชั้นเรียน
8. บุคลิกภาพของครู
9. พฤติกรรมผู้เรียน
10. ข้อเสนอแนะ

2) จัดทำแบบบันทึกการนิเทศตามประเด็นที่กำหนดขึ้น

3) นำแบบบันทึกการนิเทศที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

3.3.2.4 แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เป็นแบบบันทึก สำหรับครูผู้สอนในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของตนในแต่ละวงจร โดยมีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบประเด็นในการสะท้อนผล ได้แก่

1. การดำเนินการวางแผนเพื่อจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ด้านผู้สอน
 - ด้านนักเรียน
 - ด้านโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
3. ความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้
4. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ
5. แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

พอเพียง

- 2) จัดทำแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ตามประเด็นที่กำหนดขึ้น
- 3) นำแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น
- 4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

3.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอน แบบวัดความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบเนื้อหา และโครงสร้างของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. การวิจัยในชั้นเรียน (การศึกษาผลจากการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)
6. ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน
8. การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

2) ร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 3) นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บ

รวบรวมข้อมูล

3.3.3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบเนื้อหา และโครงสร้างของคำถามที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอน ในประเด็นต่อไปนี้

1. การจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน
2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน
3. การนิเทศของวิทยากร
4. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
5. ผลสะท้อนจากผู้ปกครอง

6. ผลสะท้อนจากผู้บริหาร

7. การดำเนินงานวิจัยของท่าน

2) ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา
ปรับปรุงแก้ไข

4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บ
รวบรวมข้อมูล

3.3.3.3 แบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีขั้นตอนการสร้าง
และหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดองค์ประกอบของแบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
โดยมีองค์ประกอบดังนี้

ปก

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 : โครงการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ส่วนที่ 3 : วิธีดำเนินการพัฒนา

ส่วนที่ 4 : สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.1 จำนวนหลักสูตร

4.2 จำนวนครูที่ร่วมโครงการ

4.3 จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้

4.4 จำนวนนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาตามแผน

4.5 ผลที่เกิดขึ้นกับครู (ให้ครูแต่ละสาระสรุปประโยชน์ที่ได้รับ
จากการพัฒนาการเรียนรู้

4.6 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (คะแนนผลสัมฤทธิ์/เจตคติ)

ส่วนที่ 5 : ภาคผนวก

ก) สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของครูทุกคน

ข) รายชื่อ ผู้บริหาร ครูที่จัดทำสาระ

2) ร่างแบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) นำแบบสรุปผลการดำเนินงานที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา
ปรับปรุงแก้ไข

4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยสถานศึกษา

3.4 โครงการวิจัยระยะที่ 4 การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แนวการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารรอบแรกของผลการดำเนินงานจากโครงการวิจัยที่ 3 เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยสถานศึกษา 3 ลักษณะคือ สถานศึกษาในเขตเมือง เขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเขตชนบท แล้วกำหนดเป็นกรอบของการวิเคราะห์เอกสาร

2) ศึกษาเอกสารรอบที่ 2 เพื่อบันทึกประเด็นต่างๆ ตามกรอบของการวิเคราะห์เอกสาร จากนั้นวิเคราะห์ความเหมือน ความต่าง แล้วสังเคราะห์ประเด็นต่างๆ ออกมาเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ

3) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ โดยการจัดสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ตามประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์ ได้แก่

- ความชัดเจนของรูปแบบ
- ความต่อเนื่องสัมพันธ์กันในแต่ละองค์ประกอบ
- ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา
- จุดเด่นของรูปแบบ
- จุดที่ควรพัฒนา
- ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

4) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อสรุป

5) ปรับปรุงรูปแบบฯ ตามข้อสรุปที่ได้

6) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมอีกครั้ง เพื่อจัดทำรูปแบบฯ ให้พร้อมสำหรับการเผยแพร่ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 โครงการวิจัยระยะที่ 1 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย โดยทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

2) คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน จำนวน 10 โรงเรียน ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 10 วัน

3) ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

1) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

4.51 - 5.00	ระดับการปฏิบัติ/ ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับการปฏิบัติ/ ความต้องการอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	ระดับการปฏิบัติ/ ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับการปฏิบัติ/ ความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	ระดับการปฏิบัติ/ ความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 โครงการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนการดำเนินงาน ดังนี้

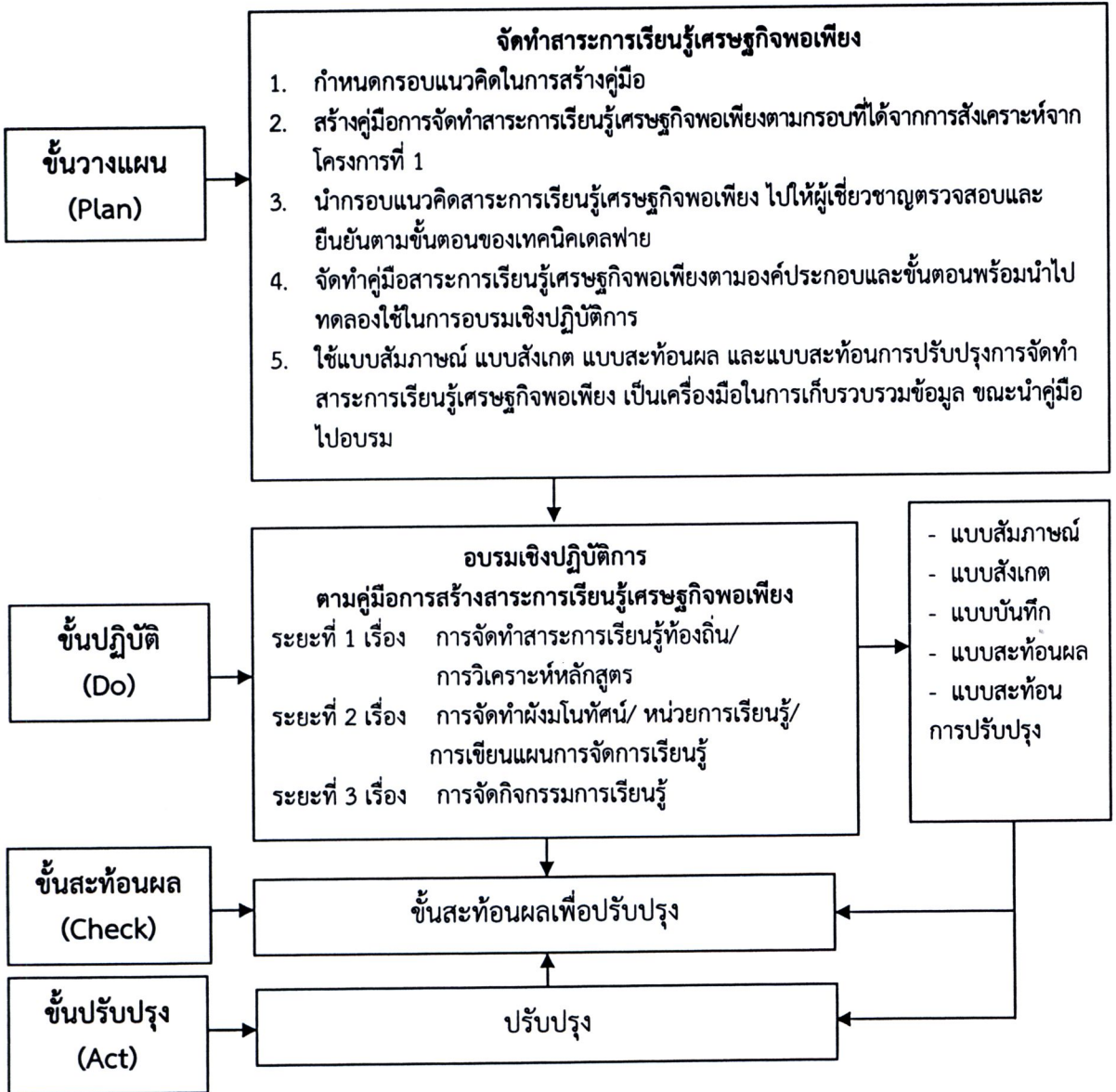
ตารางที่ 11 แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 2

ชั้นที่	วัน / เวลา	กิจกรรมดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้
ชั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan)			
	1 ต.ค. 51	- จัดประชุมทีมวิจัยเพื่อสรุปงาน	เค้าโครงการวิจัย
	6 พ.ย. 51	- สร้างคู่มือ	คู่มือการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	9 ธ.ค. 51	- ปรับปรุงคู่มือ	คู่มือการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	12 ม.ค. 52	- เขียนกรอบแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพด้วยเทคนิคเดลฟาย - ประชุมปรับปรุง แก้ไข - นำไปทดลอง ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ	แบบสอบถาม เทคนิคเดลฟาย
	2 ก.พ. 52	แจ้งโรงเรียน 3 โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ	หนังสือถึงโรงเรียน
	5 ก.พ. 52	- เขียนโครงการ - ประชุมผู้บริหาร	โครงการการสร้างสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
	7 ก.พ. 52	ปรับปรุงแก้ไข คู่มือ	คู่มือการจัดทำสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ชั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (ขั้น Do)			
	7-8 มี.ค. 52	อบรมระยะที่ 1 - การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - การจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร	- แบบสังเกต - แบบบันทึก - แบบสัมภาษณ์
	1-2 เม.ย. 52	อบรมระยะที่ 2 การจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	- แบบสังเกต - แบบบันทึก - แบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 11 แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 2 (ต่อ)

ขั้นที่	วัน/ เวลา	กิจกรรมดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้
ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (ขั้น Do) (ต่อ)			
	23-24 เม.ย. 52	อบรบระยะที่ 3 การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะของสื่อ วิธีสอน และการหา ประสิทธิภาพ	- แบบสังเกต - แบบบันทึก - แบบสัมภาษณ์
ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนผล (ขั้น Check)			
	30 เม.ย. 52	- นำเสนอสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ วิจารณ์ร่วมกัน	- แบบบันทึกการสะท้อนผล
ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุง (ขั้น Act)			
	31 ก.ค. 52	- ส่งสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรับปรุงแล้ว	- แบบสะท้อนการปรับปรุง

จากกระบวนการดังกล่าว สามารถสรุปให้เห็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังภาพประกอบที่ 12 ต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 12 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์คู่มือการสร้างสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi) และหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสะท้อนผล และแบบสะท้อนการปรับปรุง

4.3 โครงการวิจัยระยะที่ 3 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 3

ขั้นตอนการ	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
วงจรที่ 1 ขั้นวางแผน เป็นการนำ กระบวนการของ ขั้นปฏิบัติการของ โครงการที่ 2 เป็นข้อมูลพื้นฐาน	2 มี.ค. 52	ประชุมผู้บริหารและผู้จัดการ อบรม	โครงการวิจัย	ผู้บริหาร นักวิจัย
	7-8 มี.ค.52	การวิเคราะห์หลักสูตรตาม ตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	1-2 เม.ย.52	การจัดทำสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นและการเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้	แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	23-24 เม.ย. 52	การออกแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในลักษณะของสื่อและ วิธีสอน การหาประสิทธิภาพ ของสื่อ	แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	30 เม.ย.52	การนำเสนอสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ ข้อเสนอแนะ	แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	1-2 พ.ค.52	อบรมเชิงปฏิบัติการทำวิจัยใน ชั้นเรียนตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	เค้าโครงวิจัย	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	1-14 พ.ค.52	สร้างเครื่องมือสะท้อนผลและ เครื่องมือประเมินผลในการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย	นักวิจัย
	15 พ.ค.52	โรงเรียนชี้แจงผู้ปกครองและ นักเรียนในการนำหลักสูตรไป ใช้	ปฏิทินการ ดำเนินงานของ โรงเรียน	ครู/ ผู้บริหาร

ตารางที่ 12 แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
ขั้นปฏิบัติการ	18-29 พ.ค.52	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ครูผู้สอน นักเรียน
ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผลและ ปรับปรุงแก้ไข	29 พ.ค.52	นิเทศติดตามผล สะท้อนผล และให้ข้อเสนอแนะ	แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสะท้อนผลการ จัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน	ครูผู้สอน ผู้บริหาร วิทยากร นักวิจัย
วงจรที่ 2 ขั้นวางแผน	30-31 พ.ค.52	ปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการจัดการเรียนรู้ตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	แผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น	ครูผู้สอน ผู้บริหาร
ขั้นปฏิบัติการ	1-12 มิ.ย.52	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ครูผู้สอน นักเรียน
ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผลและ ปรับปรุงแก้ไข	11-12 มิ.ย.52	นิเทศติดตามผล สะท้อนผล และให้ข้อเสนอแนะ	แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสะท้อนผลการจัดการ เรียนรู้ของครูผู้สอน	ครูผู้สอน ผู้บริหาร วิทยากร นักวิจัย
วงจรที่ 3 ขั้นวางแผน	13-14 มิ.ย.52	ปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการจัดการเรียนรู้ตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	แผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น	ครูผู้สอน ผู้บริหาร
ขั้นปฏิบัติการ	15-26 มิ.ย.52	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ครูผู้สอน นักเรียน
ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผลและ ปรับปรุงแก้ไข	25-26 มิ.ย.52	นิเทศติดตามผล สะท้อนผล และให้ข้อเสนอแนะ	แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสะท้อนผลการ จัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน	ครูผู้สอน ผู้บริหาร วิทยากร นักวิจัย

ตารางที่ 12 แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
สรุปผลการดำเนินงาน	27-28 มิ.ย.52	ประชุมสะท้อนผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์สรุปผลการดำเนินการ	แบบสอบถามความคิดเห็น แบบวัดความพึงพอใจ แบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	ผู้บริหาร ครูผู้สอน วิทยากร นักวิจัย

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้นข้อมูลที่รวบรวมได้จึงมีจำนวนมากและมีความหลากหลาย โดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) จำแนกหมวดหมู่ข้อมูลที่รวบรวมได้ตามประเภทของข้อมูลที่มีลักษณะเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)
- 2) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะคือ

- (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ผลทันทีที่รวบรวมข้อมูลภาคสนามเสร็จ เพื่อพิจารณาความเพียงพอและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้
- (2) การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้วเพื่อทบทวนดูความสอดคล้องและความตรงของข้อมูล เพื่อนำไปสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง
- (3) การวิเคราะห์เพื่อสรุปภาพรวม หลังจากสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องและเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยครบแล้ว เพื่อสรุปภาพรวมของการวิจัยร่วมกับผู้เกี่ยวข้องและนำผลการวิเคราะห์สรุปเป็นรายงานวิจัย

3) ตรวจสอบข้อมูลและการยืนยันข้อสรุป โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

- 3.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้
 - (1) ใช้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตแบบสอบถามต่างๆ กับสภาพจริงในโรงเรียนที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำผลการวิเคราะห์นั้นมาสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาร่วมกันว่าสอดคล้องกับความเป็นจริงและมีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน
 - (2) ใช้การตรวจสอบจากผู้รวบรวมข้อมูลหลายคนหลายกลุ่มเพื่อยืนยัน ความสอดคล้องกันในแต่ละกลุ่มแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนผลร่วมกัน หากข้อมูลที่ได้ไม่สอดคล้องกัน ก็จะมีการอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกัน

3.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

(1) ใช้การตรวจสอบวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ แหล่งและใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่เก็บมาได้มีความตรง ความเที่ยงและความสมบูรณ์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสามเส้า 2 วิธีการได้แก่

(1.1) วิธีการสามเส้าภายนอก (External Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยกับข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ภายนอก ได้แก่ ข้อมูลอื่นๆ ของทางโรงเรียน ภาพถ่าย ข้อมูลจากนักเรียน เป็นต้น

(1.2) วิธีการสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ภายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความตรงในการวิจัย ซึ่งเทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่

(1.2.1) การใช้ข้อมูลจากกลุ่มที่หลากหลายเพื่อเปรียบเทียบพรรณนาที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ต่างกันย่อมมีการรับรู้ความเป็นจริงที่ต่างกันคือ ผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน กลุ่มนักเรียน

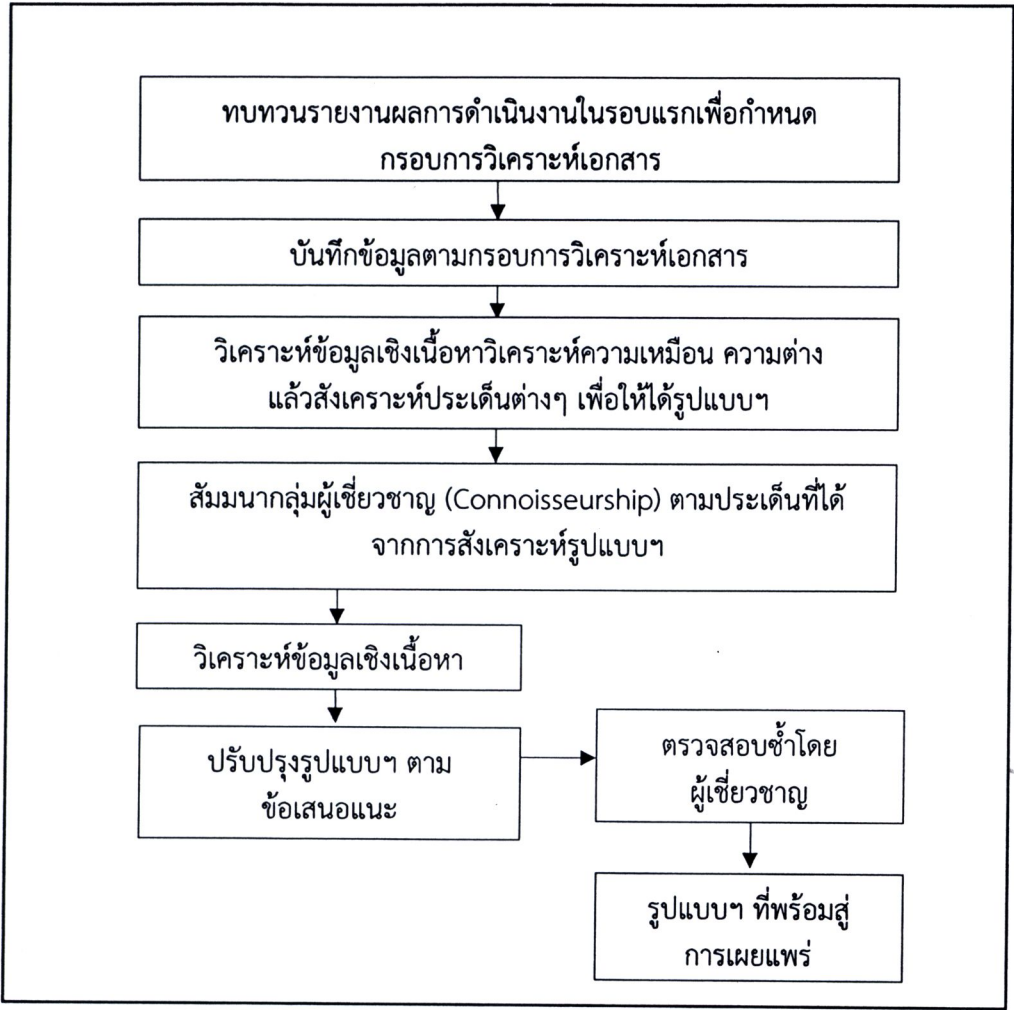
(1.2.2) การใช้วิธีการและเทคนิคที่แตกต่างกันเพื่อสำรวจตรวจสอบในหัวข้อเดียวกัน เช่น ใช้การสัมภาษณ์ ใช้การสะท้อนผลจากผู้เกี่ยวข้อง และการสังเกต โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

(1.2.3) การใช้การตรวจสอบโดยบุคคลในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันหากตรวจสอบแล้วเห็นขัดแย้งกันก็就会有การหาฉันทามติและการจากตรวจสอบบุคคลภายนอกกลุ่มคือผู้เชี่ยวชาญจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) การตรวจสอบร่องรอยหลักฐาน การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่คณะผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปร่วมในกระบวนการ คณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลกับเอกสารต่างๆ ของทางโรงเรียนที่เก็บรวบรวมมา ในรายงานสรุปผลการดำเนินการของโรงเรียน

4.4 โครงการวิจัยระยะที่ 4 การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูลในโครงการวิจัยระยะที่ 4 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความเหมือน ความแตกต่าง และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกลุ่มความคิดรวบยอดของข้อมูล ตามที่ปรากฏในข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเอกสารรายงานผลการดำเนินงานที่เกิดจากโครงการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แสดงขั้นตอนดังภาพที่ 13 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 13 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการวิจัยระยะที่ 4